

ע"פ 7281/14 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 7281/14

כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופטת ד' ברק-ארז

לפני:

פלוני

המערער:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים
מיום 16.9.2014 בתפ"ח 16822-01-13 שניתן על-ידי
כב' השופט הבכיר צ' סגל, סגן הנשיא מ' דרורי והשופט
ב' גרינברגר

(13.7.2016)

ז' בתמוז התשע"ו

תאריך הישיבה:

עו"ד חי הבר; עו"ד יוסי נדב; עו"ד יהודה שושן

בשם המערער:

עו"ד נעימה חנאווי-כראם

בשם המשיבה:

פסק-דין

השופטת ד' ברק-ארז:

1. אב הואשם בסדרה נמשכת של מעשי אונס ועבירות מין נוספות באחת מבנותיו, כמו גם בעבירות נוספות כלפי אחותה, בת אחרת שלו. האם בדין הוא הורשע בעבירות שיוחסו לו? כמו כן, אם יידחה ערעורו על ההרשעה, האם עונש

עמוד 1

מאסר בפועל של 21 שנה שהוטל עליו היה מוצדק בנסיבות העניין, או שמא היה מקום להפחיתו? שתי שאלות אלה הוצגו להכרעתנו.

ההליכים עד כה ופסק דינו של בית המשפט המחוזי

2. נגד המערער, תושב ... ירושלים, הוגש כתב אישום שייחס לו עבירות מין ואלימות כלפי שתיים מבנותיו (תפ"ח 16822-01-13, השופט הבכיר צ' סגל, סגן הנשיא מ' דרורי והשופט ב' גרינברגר). בהמשך, תוקן כתב האישום פעמיים, ולהלן יוצג האמור בכתב האישום כפי שתוקן בשנית. בתקופה הרלוונטית לכתב האישום התגורר המערער בענאתא החדשה יחד עם אשתו וילדיו, ביניהן ש' - ילידת שנת 1995, ו-ר' - ילידת שנת 1998. בהתאם לאמור בכתב האישום זה, המערער מישש בכמה הזדמנויות את בתו ש' באופן מיני והיכה אותה, ובאחת מהזדמנויות אלה לאחר שנגע בה באופן מיני ביקש ממנה שלא תספר על מעשיו. כמו כן, מתואר בכתב האישום כי המערער נהג להכות את בתו ר' במקל, בצינור גומי או בחוטי חשמל. בתחילת שנת 2012 או בסמוך לכך, בעת ש-ר' למדה בכיתה ח', החל המערער לבצע בה מעשים מיניים, ובכלל זה נהג לקיים עמה יחסי מין מלאים שכללו החדרה של איבר מינו לאיבר מינה. האירועים פסקו בסוף חודש דצמבר 2012, לאחר ש-ר' גילתה את הדבר לאחותה ש', שפנתה בתורה לאם, וזו הביאה את ר' לבדיקה בבית החולים הדסה עין כרם. לאחר שהמערער שמע כי ר' נמצאת בבית חולים בישראל הוא נטל את תעודת הזהות של אחיינו, ללא רשותו, ונכנס באמצעותה לישראל. כאשר המערער הגיע לבית החולים הוא נעצר על-ידי המשטרה. כתב האישום ייחס למערער את העבירות הבאות: מספר עבירות של אינוס בת משפחה לפי סעיף 351(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); מספר עבירות של מעשים מגונים במשפחה כלפי ר' ו-ש' לפי סעיפים 351(ג)(2) ו-348(ב) לחוק העונשין בנסיבות סעיפים 345(ב)(1) ו-345(א)(1) לחוק העונשין; מספר עבירות של תקיפת קטין על-ידי אחראי כלפי ר' ו-ש' לפי סעיף 382(ב)(2) לחוק העונשין; עבירה של הדחה בחקירה כלפי ש' לפי סעיף 245(א) לחוק העונשין; עבירה של התחזות כאדם אחר לפי סעיף 441 לחוק העונשין; וכן עבירה של כניסה לישראל שלא כחוק לפי סעיף 12(1) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 (להלן: חוק הכניסה לישראל).

3. המערער הכחיש את המיוחס לו לכל אורך הדרך. הוא טען כי הוא איש משפחה, אשר היה אמנם "קשוח ונוקשה בגידול ילדיו" אך מעולם לא פגע במי מהם מינית. המערער, הנשוי לשתי נשים ולו ילדים משתיהן, טען כי מדובר בעלילת שווא שהעלילו עליו ר', ש' ואמן. יחד עם זאת, הוא הודה באופן חלקי בכך שהכה את ש', אם כי לטענתו עשה זאת לא "באופן ברוטאלי". כמו כן, הוא הודה בכך שנכנס לישראל באמצעות תעודת הזהות של אחיינו. בהתחשב בעמדתו זו של המערער נוהל בעניינו משפט הוכחות מלא.

4. מטעם המדינה העידו המתלוננת ר', המתלוננת ש', האם, הרופאה הגניקולוגית שבדקה את ר' בבית החולים, פרופ' רונית חיימוב-קוכמן (להלן: פרופ' חיימוב-קוכמן), הרופאה שהפנתה את המתלוננת ואמה לבית החולים, ד"ר פטמה חוסיין (להלן: ד"ר חוסיין), וכן בעלי תפקידים ואנשי רשות, לרבות עובדת סוציאלית שטיפלה ב-ר' ובאמה. מטעם ההגנה העידו, בין היתר, המערער עצמו, אשתו הנוספת ובני משפחה אחרים, וכן ד"ר ערן אהרון, שהכין חוות דעת רפואית נגדית (להלן: ד"ר אהרון).

5. המתלוננת ר' העידה כי המערער נהג לבצע בה מעשים בעלי אופי מיני - כאשר תחילה נהג לנשק אותה על לחיה וצווארה, ובהמשך היה נוהג לקיים איתה יחסי מין. ר' העידה כי בדרך כלל המערער ביצע בה מעשים אלו בשעות הבוקר המוקדמות, לאחר שאמה הייתה יוצאת לעבודה (עמ' 31-33, 85-86, 91 לפרוטוקול). היא פירטה כי המערער נהג

להכניס את איבר מינו לאיבר מינה, כי פעם או פעמיים הוא הכניס את אצבעו לאיבר מינה (עמ' 43 לפרוטוקול) וכן כי ניסה להכניס את איבר מינו לתוך פיה אך היא מנעה זאת ממנו (עמ' 35-36 לפרוטוקול). ר' מסרה בנוסף כי המערער נהג להראות לה סרטים פורנוגרפיים (עמ' 33 לפרוטוקול), כי בחלק מהפעמים הוא היה שם את ידו על-פיה כדי למנוע ממנה לצעוק, וכי לעתים הוא היה נוגע בה באזורים רגישים בגופה, כהגדרתה, כדי להסיר את התנגדותה (עמ' 19-21, 36-37 לפרוטוקול). היא הוסיפה כי המערער היה אומר לה שמדובר ביחסים רגילים בין אב לבת וכי כך נהג עם כל אחיותיה (עמ' 44 לפרוטוקול).

6. בתארה את שיחתה עם אחותה ש', שהובילה בסופו של דבר לחשיפת המעשים, מסרה ר' כי "אני והיא היינו יושנות על המיטה. הייתי באותו יום בוכה. היא שאלה אותי מה קורה איתך? מה קורה לך? אמרתי לה מדובר במשהו אם אני אספר זה יהרוס את המשפחה", ובהמשך "סיפרתי לה שאבא שלי עשה איתי יחסי מין" (עמ' 45-46 לפרוטוקול). לאחר מכן העידה כי ש' שכנעה אותה לספר על האירועים לאמה, וכי אמה לקחה אותה לרופאה ד"ר חוסיין, שהפנתה אותן לבית החולים (עמ' 46-47 לפרוטוקול). באשר לעבירות האלימות ר' העידה כי כאשר הייתה צעירה יותר המערער היה נוהג להכות אותה ואת אחיה הקטנים במקל או בצינור פלסטיק, בכפכים ובחוט חשמל. לדבריה, האלימות כלפיה פסקה בתקופה שבה ביצע בה המערער את המעשים המיניים האמורים (עמ' 49-50 לפרוטוקול).

7. המתלוננת ש' העידה כי ר' סיפרה לה על המעשים שביצע בה אביה. לדבריה, כאשר היו השניים על המיטה בחדר פנתה ש' ל-ר' ושאלה אותה ממה היא מפחדת ו-ר' בתגובה החלה לבכות והשיבה "אם אני מגלה לך על מה שאני עוברת הבית שלנו יהרס. המשפחה תהרס" (עמ' 158-159 לפרוטוקול). בהמשך ר' סיפרה לה, לאחר שהפצירה בה שלא תספר על כך לאמן, כי מישהו נוגע בה (עמ' 159 לפרוטוקול). לאחר ש-ש' שאלה אותה במי מדובר השיבה ר' כי מדובר באביה. ש' שאלה את ר' לפרטים, ור' ענתה כי הוא אנס אותה (עמ' 160 לפרוטוקול). ש' שכנעה את ר' כי יש לספר על כך לאמן וקראה לאם לחדרן, שם סיפרו לה את שאירע (עמ' 160-161 לפרוטוקול).

8. בנוסף על כך, ש' העידה על מעשים מיניים שביצע בה המערער ועל אירוע שבו הכה אותה. ש' מסרה כי המערער "סחב אותי מהשערות והוריד אותי לבית של האשה השנייה שלו" וכן סטר לה ובעט בה (עמ' 173 לפרוטוקול).

9. האם העידה אף היא כי ש' העירה אותה וקראה לה לחדר הילדים, שם ר' סיפרה לה על המעשים שביצע בה המערער (עמ' 240-243 לפרוטוקול).

10. המדינה הציגה את טופס הביקור של ר' אצל ד"ר חוסיין מיום 30.12.2012, שגם העידה במשפט. טופס הביקור כולל את התיעוד הבא: "מזה חודשים יש SEXUAL ABUSE של אביה כלפיה. בפעם הראשונה לפני עשרה חודשים, בפעם האחרונה לפני ארבעה ימים. הילדה אומרת שהיה מגע מיני כל חמישה ימים. היום הילדה נמצאת עם האמה שלה, היא נראית עצובה, מדוכאת, ללא כאבים" (נוסח המקור הובא ללא שינויים - ד' ב' א'). בעדותה מסרה ד"ר חוסיין כי כאשר ר' הגיעה עם אמה היא סיפרה כי המערער היה נוהג לקיים עמה יחסי מין ולצפות עמה בסרטים פורנוגרפיים. ד"ר חוסיין הוסיפה כי ר' מסרה לה שהיא נהגה לסרב לקיים יחסי מין עם המערער אך "הוא היה מבצע כמה דברים שהיו גורמים לה לרצות" (עמ' 446-448 לפרוטוקול).

11. פרופ' חיימוב-קוכמן שבדקה את ר' בבית החולים העידה על הדו"ח שאותו מילאה לאחר מכן. בסיכום ממצאי הדו"ח צוין כי "קרומ הבתולים לא נראה קרוע אך מעביר בקלות שתי אצבעות. הילדה מאפשרת החדרת אצבע

לנרתיק". על-פי האמור בדו"ח, ממצאי הבדיקה "מתיישבים עם התלונה ואינם שוללים אותה". פרופ' חיימוב-קוכמן העידה בבית המשפט כי ממצאי הבדיקה הגניקולוגית מלמדים על כך ש-ר' קיימה יחסי מין, וכי אי רתיעתה של ר' מהבדיקה מלמדת גם היא על כך שקיימה יחסים מיניים מספר רב של פעמים.

12. מנגד, ד"ר אהרון, המומחה מטעם ההגנה, העיד כי לא ניתן ליישב בין המעשים המתוארים בכתב האישום לבין ממצאי הבדיקה הגניקולוגית שערכה פרופ' חיימוב-קוכמן. לשיטתו, מעשים אלו היו אמורים להוביל לקריעתו של קרום הבתולין. הוא הוסיף כי לא ניתן להסיק מנכונותה של ר' לבדיקה הגניקולוגית כי היא קיימה יחסי מין.

13. לאחר שבחן את העדויות כולן קבע בית המשפט המחוזי כי נמצא בסיס להרשעתו של המערער. בית המשפט המחוזי ביסס את הכרעתו, בראש ובראשונה, על עדותה של ר' שאותה מצא מהימנה.

14. באשר לבדיקה הגניקולוגית, בית המשפט המחוזי קבע כי עדותה של פרופ' חיימוב-קוכמן מוכיחה כי ר' קיימה יחסי מין, וכי בהיעדר טענה לקיומם של יחסי מין עם אחר, המסקנה היא שהמערער הוא שביצע את מעשי האונס הרבים בה. בית המשפט המחוזי קבע כי יש להעדיף את עדותה של פרופ' חיימוב-קוכמן על-פני עדותו של ד"ר אהרון בשים לב לניסיון הרב שלה בטיפול בנפגעות אונס, לעומת ד"ר אהרון, שלא עוסק בנפגעי אונס כלל. בית המשפט המחוזי הוסיף וציין כי פרופ' חיימוב-קוכמן היא מומחית אובייקטיבית, שהותירה עליו רושם מקצועי, ואילו תשובותיו הנחרצות של ד"ר אהרון במסגרת חקירתו הנגדית לקו בסתירה פנימית.

15. בית המשפט המחוזי קבע כי די בעדותה של ר' ובחוות הדעת הגניקולוגית כדי לבסס את הרשעתו של המערער, אך הוסיף כי מכל מקום קיימות ראיות נוספות התומכות בגרסתה של ר'. בהקשר זה בית המשפט המחוזי קבע כי העובדה ש-ר' סיפרה על המעשים המיניים שחוותה ל-ש' ולאמה משמשת חיזוק לעדותה. בית המשפט המחוזי הוסיף כי עדותה של ר' ועדותה של ש' מתארות אותם אירועים, ואף אם יש הבדלים מסוימים בין גרסאותיהן הרי שהדבר דווקא תורם לאמינותן. באופן דומה נפסק כי מסמך שחיברה העובדת הסוציאלית כולל אותם יסודות שאליהם התייחסה ר' בעדותה בבית המשפט.

16. בכל הנוגע לעבירות האלימות כלפי ש' שתוארו בעדותה, נקבע כי למעשה המערער עצמו הודה במעשים, ואף סבר שהייתה הצדקה לכך שהיכה את בתו. לעומת זאת, ביחס למעשים המיניים שבוצעו על-פי הנטען ב-ש' קבע בית המשפט המחוזי כי על אף שעדותה של ש' נחזית כאמינה, יש מקום לזכות את המערער מחמת הספק, בשים לב לכך שמדובר בעדות יחידה. כן נקבע כי אין להרשיע את המערער בעבירה של הדחה בחקירה כלפי ש'.

17. בית המשפט המחוזי דחה מכל וכל את טענתו של המערער לפיה ר', ש' ואמן ביקשו להעליל עליו. כן נדחתה טענתו כי לו היה אשם בביצוע המעשים לא היה מגיע לבית החולים בישראל. בית המשפט המחוזי הוסיף וקבע כי מצא בעדותו של המערער חיזוק לעדויותיהן של ש' ושל ר' בכל הנוגע לעבירות האלימות. כמו כן, בית המשפט המחוזי עמד על כך שהמערער הודה בעבירות של כניסה לישראל שלא כחוק והתחזות. לבסוף, נדחתה טענת אליבי שהעלה המערער ביחס לאירוע המיני האחרון, וכן נקבע כי מכל מקום המערער מואשם בביצוע מעשי אונס רבים פרט לאותו אירוע.

18. על סמך כל אלה הרשיע בית המשפט המחוזי את המערער בעבירות הבאות: מספר עבירות של אינוס בת משפחה כלפי ר'; מספר עבירות של תקיפת קטין על ידי אחראי כלפי ר' ו-ש'; עבירה של התחזות כאדם אחר; וכן עבירה של כניסה לישראל שלא כחוק. כאמור לעיל, המערער זוכה מחמת הספק מעבירה של מעשה מגונה במשפחה כלפי ש', וכן זוכה מעבירה של הדחה בחקירה. יצוין, כי במסגרת גזר הדין בית המשפט המחוזי הבהיר כי המערער הורשע גם בביצוע מספר עבירות של מעשים מגונים במשפחה כלפי ר', וזאת על אף שהדבר לא צוין בסיומה של הכרעת הדין אך תואר בהכרעת הדין עצמה.

19. על בסיס הרשעתו של המערער, השית עליו בית המשפט המחוזי את העונשים הבאים: מאסר בפועל של 21 שנה החל מיום מעצרו; מאסר על תנאי של שנתיים למשך שלוש שנים מיום שחרורו, כשהתנאי הוא שלא יעבור עבירת מין מסוג פשע לפי סימן ה' לפרק י' לחוק העונשין; מאסר על תנאי של שנה למשך שלוש שנים מיום שחרורו, כשהתנאי הוא שלא יעבור עבירה של תקיפת קטין על-ידי אחראי לפי סעיף 382(ב)(2) לחוק העונשין; מאסר על תנאי של ארבעה חודשים למשך שלוש שנים מיום שחרורו, כשהתנאי הוא שלא יעבור עבירות של התחזות כאדם אחר לפי סעיף 441 לחוק העונשין וכניסה לישראל שלא כחוק לפי סעיף 12(1) לחוק הכניסה לישראל; וכן פיצוי למתלוננת ר' בסך של 25,000 שקל.

הערעור

20. הערעור שבפנינו נסב על הכרעת הדין וגזר הדין גם יחד.

21. בהתייחס להכרעת הדין, הערעור העלה טענות רבות כנגד ההסתמכות על עדותה של פרופ' חיימוב-קוכמן. לאמיתו של דבר, בא-כוחו החדש של המערער אף ביקש כי נורה על גביית ראיה נוספת, וליתר דיוק כי נורה על קבלת חוות דעת מומחה מטעם המכון הלאומי לרפואה משפטית, או לחלופין נאפשר חוות דעת מומחה נוספת מטעמו, שתתייחס הן להליך הבדיקה הגניקולוגית ב-ר' והן למסקנותיה של פרופ' חיימוב-קוכמן. עוד במעמד הדיון ביום 13.7.2016 החלטנו כי אין הצדקה לקבלת בקשתו של המערער להגיש ראיה נוספת. לפיכך, המערער התמקד בטענות כנגד הממצאים שקבע בית המשפט המחוזי על סמך עדותה של פרופ' חיימוב-קוכמן.

22. המערער טוען כי הטופס המתעד את הבדיקה שנערכה ל-ר' על-ידי פרופ' חיימוב-קוכמן לא מצביע על כל ממצא פוזיטיבי שתומך באופן ישיר בגרסתה של ר', וכן כי מסקנותיה של פרופ' חיימוב-קוכמן לא מתיישבות עם ממצאי הבדיקה שערכה. המערער מוסיף וטוען כי הבדיקה הגניקולוגית ב-ר' בוצעה, כך לשיטתו, שלא בהתאם לנוהל של משרד הבריאות המסדיר את דרכי האבחון והטיפול בנפגעות תקיפה מינית (חוזר מנכ"ל משרד הבריאות 24/03 "נוהל טיפול בנפגעי/ות תקיפה מינית" (19.11.2003)). לשיטתו, לפי הנוהל האמור הבדיקה הייתה צריכה להתבצע על-ידי רופא משפטי מהמכון לרפואה משפטית. כמו כן, המערער מלין על כך שפרופ' חיימוב-קוכמן נמנעה מלשאול את המתלוננת ר' על עברה המיני, ולטענתו יש בכך כדי להשליך על מסקנות הבדיקה. המערער מוסיף וטוען כי מסקנותיה של פרופ' חיימוב-קוכמן מתבססות על התנהגותה של ר' במהלך הבדיקה ועל העובדה שלא התנגדה לעריכת בדיקה גניקולוגית ידנית, תוך הסתמכות על ניסיונה והיכרותה עם מטופלות צעירות דוגמת המתלוננת ר'. אולם, כך נטען, לא ניתן היה לבסס את ההרשעה על התרשמות זו מפני שפרופ' חיימוב-קוכמן בדקה בדיקה גניקולוגית ידנית רק מספר נמוך של נערות בגילה של המתלוננת ר'.

23. באשר לעדותה של ר' עצמה טוען המערער כי זו רצופה אי-דיוקים המעלים ספקות באשר למהימנותה, בכל הנוגע לתיאור המעשים המיניים שבוצעו בה, המועדים שבהם הם התרחשו והחדרים בבית שבהם הם התבצעו. המערער טוען עוד כי ר' העידה שנחשפה לתכנים מיניים בסרטים פורנוגרפיים, ועל כן אין לייחס משמעות לעצם מסוגלותה לתאר אירועים מיניים.

24. המערער טוען כי אין לייחס משקל גם לעדויותיהם של עדים נוספים מטעם התביעה. בהקשר זה טוען המערער כי עדויותיהן של ד"ר חוסיין, של ש' ושל האם הן עדויות מפי השמועה. כמו כן, המערער מפנה לכך שבית המשפט המחוזי נמנע מלהרשיע את המערער בעבירה של מעשה מגונה כלפי ש' בשל היותה עדות יחידה, אך בכל זאת מצא בה חיזוק ותמיכה לעדותה של ר' בכל הנוגע לעבירות שבוצעו בה על-פי הנטען.

25. לבסוף, המערער טוען כי לא היה מקום להרשיע אותו בעבירות של התחזות כאדם אחר וכניסה לישראל שלא כחוק, מאחר שהוא הודח לבצע עבירות אלה בעקבות תרגיל חקירה משטרתי שנועד לגרום לו להגיע לבית החולים. על פי הנטען, בהתאם לתרגיל החקירה התקשרה אמה של ר' למערער והודיעה לו כי בתו בבית החולים, וכתוצאה מכך הוא "נפל בפח" ונכנס לשטח ישראל והגיע לבית החולים, שם פגש בשוטרים שהמתינו לו.

26. לחלופין, בהתייחס לגזר הדין טוען המערער כי מכול מקום בית המשפט המחוזי השית עליו עונש מופלג שחורג במידה רבה מן המקובל במקרים חמורים של עבירות מין במשפחה, ובהקשר זה הפנה לאסופת פסיקה מטעמו. הודגש כי המעשים שיוחסו למערער נעברו במשך תקופה של כחצי שנה, היינו פרק זמן קצר בהרבה ממקרים אחרים שבהם הורשעו נאשמים בעבירות מין במשפחה שהשתרעו על פני שנים.

27. המדינה מבקשת לדחות את הערעור על שני ראשיו. לטענת המדינה, הרשעת המערער מבוססת היטב, ונסמכת על קביעות עובדתיות והערכות מהימנות של הערכאה הדיונית, שבהן ערכאת הערעור אינה נוהגת להתערב. היא מוסיפה כי טענתו של המערער בכל הנוגע לנוהל משרד הבריאות בנושא טיפול בנפגעי תקיפה מינית הועלתה לראשונה במסגרת הערעור, וכי מכל מקום אין בנוהל זה כדי להשליך על קבילותה ומשקלה של הבדיקה שנערכה על-ידי פרופ' חיימוב-קוכמן. באשר לטענות בעניין העונש, המדינה עומדת על כך שאין מקום להקל עם המערער בהתחשב בחומרת מעשיו ובכך שביצע ב-ר' עשרות רבות של מעשי אינוס במהלך התקופה שעליה נסב כתב האישום.

28. לעיוננו הוגשה גם הערכת מסוכנות בעניינו של המערער מיום 23.11.2015, ממנה עולה כי המסוכנות המינית של המערער מוערכת ככלל כבינונית-נמוכה, אך כגבוהה בכל הנוגע לבנותיו. כן הוגש תסקיר נפגעת עבירה, המתאר את הפגיעה הקשה ב-ר'.

דין והכרעה

29. לאחר שבחנו את טענות הצדדים עמדנו על כך כי דין הערעור על הכרעת הדין להידחות, ואילו דין הערעור על גזר הדין להתקבל במידה מוגבלת, על דרך הפחתה של שלוש שנים מן המאסר בפועל שהושת על המערער. הקלה מסוימת

זו אינה נובעת מהקלת ראש במעשיו של המערער, ואף אינה מבטאת עמדה לפיה הוא ראוי למידת רחמים, אלא רק משקפת חתירה לשוויוניות בענישה.

30. בעיקרו של דבר, אנו סבורים כי דין הערעור על הכרעת הדין להידחות מאחר שזו מבוססת על ממצאי מהימנות מובהקים הנוגעים לעדותה של ר' ולעדויות שחזיקו אותה – של ש' ושל האם. כידוע, ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בקביעות העובדתיות ובממצאי המהימנות של הערכאה הדיונית, בשל כך שזו מתרשמת באופן בלתי אמצעי מהעדים שהעידו בפניה. אכן, קיימים חריגים לכלל זה, אולם לא מצאנו כי אלה מתקיימים בענייננו – במיוחד כאשר בנסיבות העניין קיים מכלול של עדויות התומך בעדותה של ר'.

31. כאמור, בית המשפט המחוזי נתן אמון בגרסתה של ר', והעדיף אותה על-פני גרסתו של המערער. בא-כוחו של המערער טען בפנינו כי בגרסתה של ר' קיימים "סתירות מהותיות וכשלים לוגיים" שיש בהם כדי להטיל בה דופי ולהפחית ממהימנותה. בעיקרו של דבר, בא-כוחו של המערער ניסה להצביע על חוסר עקביות באופן שבו תיארה ר' מספר אירועים ספציפיים מתוך מכלול האירועים שבהם ביצע בה המערער עבירות מין. כך למשל, בא-כוחו של המערער טען כי מגרסתה של ר' עולה שהמעשים אירעו גם בחדר השינה שלה, בעת שנכחו בחדר גם יתר אחיה ואחיותיה, וכי קשה להאמין שהם לא הרגישו במתרחש. אולם, מעיון בעדותה של ר' עולה כי היא מסרה שהמערער היה נכנס לחדרה ונוגע בה על-מנת להעיר אותה, ולא כי המעשים המיניים בוצעו בחדרה בעת שאחיה ישנים (עמ' 87 לפרוטוקול). גם טענותיו האחרות של המערער בנוגע לסתירות לכאורה בעדותה של ר' – למשל באשר לאירוע שהתרחש בסלון הבית (ולא נכלל בעובדות כתב האישום) – אינן מערערות את עדותה. בהקשר זה ראוי לחזור ולהזכיר כי:

"האופן שבו יש לבחון את מהימנותם של קורבנות עבירות מין איננה כדרך שבה נבחנת עדות 'רגילה', בבחינת המשקל שיש ליתן לאי-דיוקים העולים מגרסת הקורבן... כך, העובדה שבגרסתו של נפגע העבירה נפלו אי-דיוקים או הושמטו פרטים מסוימים, אינה מערערת על-פי רוב לכשעצמה את מהימנותו, ובתנאי שהגרסה העובדתית הגרעינית העולה מעדותו היא אמינה" (ע"פ 5795/14 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 19 (3.9.2015)).

32. בענייננו, עסקינן במסכת אירועים שהתפרשה על פני תקופה של למעלה מחצי שנה, שבמהלכה ביצע המערער ב-ר' מספר רב של עבירות מין. על כן, גם אם ר' לא דייקה בפרט זה או אחר, לא מדובר בסתירות היורדות לשורשו של עניין והן אינן גורעות מהרושם הכללי שעדותה הייתה עקבית וקוהרנטית. בחינת מכלול עדותה של ר' מעלה כי מדובר בעדות סדורה וברורה, וכי ר' ידעה לתאר פרטים רבים של ההתרחשות. ר' תיארה כי בדרך כלל המערער היה מבצע בה את המעשים המיניים בשעות הבוקר המוקדמות, לאחר שאמה הייתה יוצאת לעבודה, אם כי בחלק מהמקרים המעשים בוצעו גם בשעות הערב, כאשר אמה לא הייתה בבית. כמו כן, ר' ידעה להבחין בין האירועים השונים, המעשים השונים שביצע בה המערער והחדרים שבהם הם התרחשו. ר' מסרה כי תחילה המערער היה מנשק אותה ומרים את רגלה מבלי להפשיט אותה כאשר היו בחדר השינה של המערער והאם. בהמשך, היא תיארה כי היו שלושה מקרים שבהם המערער קיים עמה יחסי מין בחדר השירותים, וכי לאחריהם המערער נהג לקיים עמה יחסי מין בחדר השינה של ההורים. היא ידעה לציין כי כאשר המערער הכניס את אצבעו לאיבר מינה היה זה בחדר השינה ולא בשירותים (עמ' 25-26 לפרוטוקול). ר' ידעה למסור כי לעתים המערער היה נועל את הדלת במפתח ולעתים לא, וכי באירוע האחרון דלת חדר השינה הייתה סגורה למחצה (עמ' 43 לפרוטוקול). ר' מסרה כי המערער היה מגיע לפורקנו מחוץ לגופה – על הרצפה, על ירכיה או בין שדיה – ותיארה את ההתרחשות באופן שיש בו כדי להעיד על האוטנטיות שבדבריה. כך לדוגמה ציינה בנוגע לאירוע בשירותים כיצד המערער הפשיט אותה – "היה מרים לי את החולצה באמצע וגם את

המכנסים באמצע עד הברכיים איפה הרגל" וכן מסרה כי "אחרי שעשה הוא זרק משהו לבן ויצא החוצה" (עמ' 24 לפרוטוקול). עוד היא מסרה כי המערער היה מראה לה סרטים פורנוגרפיים ולאחר מכן מקיים איתה יחסי מין (עמ' 33 לפרוטוקול). ניכרת בדברים הרצאת דברים פשוטה התואמת את גילה וניסיון חייה של ר'.

33. על כך יש להוסיף כי ר' לא הגזימה בתיאור האירועים, ומסרה אף פרטים שלא הייתה בהם משמעות מחמירה דווקא (מעבר לחומרה המפלגה של ההקשר כולו). כך, ר' מסרה כי לאחר שהמערער ניסה פעם או פעמיים להחדיר את איבר מינו לפיה והיא סירבה הוא לא חזר על כך. בעניין זה היא אמרה: "והוא הלך והוא אמר לי בסדר אני לא אעשה איתך שום דבר" (עמ' 35 לפרוטוקול). ר' ציינה עוד כי מעשי האלימות כלפיה פחתו בתקופה שבה החלו התקיפות המיניות. היא הוסיפה ותיארה כי לעתים המערער היה נוגע בה "בנקודות רגישות" ובכך מסיר את התנגדותה לביצוע המעשים. כאשר נשאלה האם המערער השתמש באלימות נגדה כשהתנגדה למעשיו השיבה: "פעם אבל לא סיפרתי למשטרה את זה. הוא היה תופס את השיער שלי מכניס אותי לשירותים. היה פוגע בראש שלי בשירותים אם לא הייתי מסכימה" וכשנשאלה מדוע לא סיפרה על כך למשטרה ענתה "בגלל שבנוסף למה שזה אני אוסיף לו עוד דברים?" וכן "אמרתי... כן שהוא היה מרביץ לי. אבל לא רציתי להוסיף... את הפרט הזה" (עמ' 111-112 לפרוטוקול).

34. עדותה של ר' נתמכת במקרה זה גם בראיות נוספות, ובכלל זה עדויותיהן של ש' ושל האם, שלהן היא סיפרה על המעשים שהמערער ביצע בה. המערער ביקש לטעון כי לא ניתן להסתמך על עדויות אלו בשל כך שמדובר בעדויות מפי השמועה. אולם, עדויות אלו מהוות ראיה לעצם אמירת הדברים, היינו לכך ש-ר' התלוננה על המעשים שביצע בה המערער, ובתור שכאלו הן תומכות במהימנות עדותה (ראו למשל: ע"פ 2790/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 30 (8.9.2014)).

35. זאת ועוד: אין בידינו לקבל את טענתו של המערער כי יש לראות בעדותה של ש' מקשה אחת שלא ניתן להפרידה, ועל כן לא לייחס משקל לעדותה בנוגע לעבירות המין שביצע המערער ב-ר'. ראוי להדגיש כי ככלל בית המשפט המחוזי התרשם ממהימנותה של ש', ונמנע מלהרשיע את המערער בעניין זה אך בשל הזהירות הנלווית להרשעה על יסוד עדות יחידה (פסקה 133 להכרעת הדין).

36. כאמור, חלק מטענותיו של המערער בנוגע להכרעת הדין לא נטענו על-ידו בפני הערכאה הדיונית, וכבר מטעם זה אין בידינו לקבל (ראו: ע"פ 548/83 דהוד נ' מדינת ישראל, פ"ד מ(2) 6, 9 (1986); ע"פ 7045/05 אנטופקה נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (3.4.2008)). הדברים נכונים במיוחד באשר לטענות שהועלו בעניין התאמתה של הבדיקה הגניקולוגית לנהלים הקיימים בנושא. אלה נותרו תלויות על בלימה, ללא תמיכה עובדתית.

37. אין מקום לקבל אף את הטענות בדבר הניסיון המועט של פרופ' חיימוב-קוכמן בבדיקה גניקולוגית של נערות בגילה של ר'. למעשה, בא-כוחו של המערער לא הציג כל ראיה אובייקטיבית באשר לכך שהניסיון שצברה פרופ' חיימוב-קוכמן לא היה מספק (ולבית המשפט אין ידיעה שיפוטית באשר למספר הנבדקות שיכול להיחשב מספק בעניין זה). מכל מקום, אין לנו צורך להכריע בטענות אלה מן הטעם שהרשעתו של המערער נתמכת היטב בעדויות. כידוע, לא נדרש ממצא פורנזי כדי להוכיח ביצוע של עבירות מין, וממילא היעדרם של ממצאים פורנזיים אינו מהווה ראיה מזכה (ראו למשל: ע"פ 5459/09 שוורץ נ' מדינת ישראל, פסקה 45 (20.7.2015); ע"פ 7063/14 רבאיעה נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (19.11.2015)). עם זאת, נעיר כי לא מצאנו סיבה להתערב בהתרשמותו הברורה של בית המשפט המחוזי ממקצועיותה של פרופ' חיימוב-קוכמן ומהקשיים שעלו מחוות הדעת של המומחה מטעם ההגנה.

38. באופן דומה, אף אין בידינו לקבל את טענתו של המערער בנוגע לעבירות ההתחזות והכניסה לישראל שלא כחוק, המועלית לראשונה בפנינו. המערער הודה בעובדות המקימות עבירות אלו ובכך תחם את זירת המחלוקת (ראו והשוו: ע"פ 5502/12 גולן נ' מדינת ישראל, פסקה 45 (29.9.2013)). בבית המשפט המחוזי המערער נמנע מלטעון כי אין להרשיעו מאחר שהגיע לבית החולים בשל התרגיל המשטרתי. אדרבה, בא-כוחו הקודם של המערער הדגיש, כחלק מקו ההגנה שבו נקט בערכאה הדיונית, כי המערער היה מגיע לבית החולים בין אם היה זה תרגיל ובין אם לאו (עמ' 1046-1038 לפרוטוקול). כעת, בא-כוחו החדש של המערער נוקט בקו הגנה שונה מזה שנקט קודמו, והוא מעלה טענות נגד ההרשעה בעבירות שבהן הודה. הידרשות לטענות של המערער מחייבת בחינתה של תשתית עובדתית שאינה בנמצא (ראו והשוו: ע"פ 3372/11 קצב נ' מדינת ישראל, פסקה 177 (10.11.2011)). על כן, איננו רואים מקום לקבל את טענותיו של המערער בעניין זה. אולם, מצאנו להעיר, בשולי הדברים ומבלי לקבוע מסמרות, כי לכאורה היה מקום להפעלת שיקול דעת באשר לצירופם של אישומים מינוריים יחסית לכתב אישום כה חמור, ולא כל שכן בנסיבות שבהן הייתה לכאורה מעורבות – ולו מסוימת – של רשויות האכיפה ביצירת הקשר עם המערער שהובילה להגעתו לבית החולים. לעתים, "יותר זה פחות", ודי לחכימא.

39. נותר לנו אפוא לדון בגזר דינו של המערער. אין ספק שהגישה לענישה בעבירות מסוג זה צריכה להיות מחמירה ביותר (ראו למשל: ע"פ 9478/11 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (4.9.2014)). עבירות מין המתבצעות בקטינים על-ידי האנשים הקרובים להם ביותר במשפחה מגלמות פגיעה ובגידה שמלים לא יוכלו לתארן. תסקיר קורבן העבירה שהוגש במקרה זה מעיד על כך כמאה עדים. על כן, נקודת המוצא העונשית של בית המשפט המחוזי במקרה זה מקובלת עלינו לחלוטין. המערער מיקד עצמו בכך שעבירות המין שבהן הורשע התבצעו במשך מספר חודשים, ולא מספר שנים. אולם, בכך הוא התעלם משורה של נסיבות מחמירות אחרות, וכן מהעדרן של נסיבות מקלות (כדוגמת, קבלת אחריות וחיסכון בעדותה של נפגעת העבירה). בנוסף, אף על פי שמדובר בתקופה של מספר חודשים, הרי שמסכת עבירות המין המתוארת הייתה ארוכה ואינטנסיבית, ואין ספק שמבחינת נפגעת העבירה, בתו הצעירה של המערער, הן התמשכו לאורך תקופה שאותה היא חוותה באופן סובייקטיבי כארוכה ובודדה, עד אשר העזה לפתוח את סגור לבבה בפני אחותה. יחד עם זאת, ראינו מקום להקל במקצת בעונשו של המערער, הגם שככלל ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בעונש שנקבע על-ידי הערכאה הדיונית (ראו למשל: ע"פ 3579/14 אטקלטה נ' מדינת ישראל, פסקה 24 (3.1.2016)). הסיבה לכך נעוצה בצורך בדירוג ומידתיות בענישה (ראו והשוו: ע"פ 5585/15 פלוני נ' מדינת ישראל (9.8.2016)). על כן, לאחר שעיינו בפסיקה במקרים אחרים, הגענו למסקנה כי הרף העונשי המתאים במקרה זה עומד על 18 שנים (שימנו מיום מעצרו).

40. סוף דבר: הערעור על הכרעת הדין נדחה, ואילו הערעור על גזר הדין מתקבל במובן זה שעונש המאסר בפועל שהושת על המערער יעמוד על 18 שנים בלבד. שאר מרכיבי העונש כמפורט בפסקה 19 לעיל יעמדו בעינם.

ש ו פ ט

השופט י' דנציגר:

אני מסכים.

ש ו פ ט

עמוד 9

השופט נ' הנדל:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינה של השופטת ד' ברק ארז.

ניתן היום, כ"ג באלול תשע"ו (26.9.2016).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט
